

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävä käytön kansallisen strategian ja toimintaohjelman toteutusta ja seuranta edistävä työryhmä 2017–2021
(YM039:00/2016)

KOKOUSPÖYTÄKIRJA
18.2.2021

TYÖRYHMÄN KOKOUS 1/2021 (kokous #24)

Aika: Keskiviikko 10.2.2021, klo 13.00–15.00
Paikka: Teams-kokous
Läsnä: Tarja Haaranen, ympäristöministeriö PJ
 Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö VPJ
 Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö
 Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö
 Kristiina Niikkonen, ympäristöministeriö
 Penina Blankett, ympäristöministeriö
 Olli Ojala, ympäristöministeriö
 Johanna Hautakorpi, oikeusministeriö, liittyi kello 14.00
 Armi Liinamaa, valtiovarainministeriö, budjettiosasto
 Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
 Marjukka Mähönen, maa- ja metsätalousministeriö
 Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö
 Antti Otsamo, Metsähallitus, Metsätalous Oy
 Mervi Heinonen, Metsähallitus Luontopalvelut
 Tiina Vuoristo, Metsäteollisuus ry
 Liisa Pietola, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
 Hanna Pohjonen, Opetushallitus
 Miira Riipinen, Kuntaliitto
 Kaisa Pajanen, Helsingin kaupunki
 Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia, liittyi kello 13.30
 Aino Juslén, Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS
 Tiina M. Nieminen, LUKE, Helsinki
 Jouko Saastamoinen, Kainuun ELY-keskus, Kajaani
 Marko Svensberg, Suomen riistakeskus
 Päivi Lundvall, Suomen luonnonsuojeluliitto
 Ari-Pekka Auvinen, SYKE, Biodiversiteettikeskus, asiantuntijasihteeri
 Päivi Sirkiä, SYKE, Biodiversiteettikeskus
 Marja Pylvänäinen, SYKE, Biodiversiteettikeskus, sihteeri

Vierailijat
 Sami Pirkkala, Kestävän kehityksen pääsihteeristö, VNK
 Jaana Vormisto, FIANT Consulting Oy
 Marikki Stocchetti, Kehityspoliittisen toimikunta (KPT)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Tarja Haaranen avasi kokouksen ja toivotti työryhmän jäsenet ja asiantuntijat tervetulleiksi.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous #23, 15.12.2020) hyväksyttiin muutoksitta.

3. Asialistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

Puheenjohtaja kertoi ajankohtaisista aiheista:

- Merkittävä Dasguptan raportti (*The Economics of Biodiversity: the Dasgupta Review*) on julkaistu viime viikolla Davoksessa. Raportti on Britannian VM:n tilaama. Siinä käsitellään, mitä hyötyä ja merkitystä luonnon monimuotoisuudesta on taloudelle ja mikä on luontokadon hinta.
<https://www.gov.uk/government/publications/final-report-the-economics-of-biodiversity-the-dasgupta-review>
- EU:n Komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja monta muuta valtionpäämiestä ovat nostaneet esille biodiversiteetin merkityksen, mm. mikä on sen merkitys elinkeinoelämälle ja myös luonnon terveysvaikutukset olleet esillä. Hienoa, että luonnon monimuotoisuuden merkitys rupeaa näkymään.
- HELMI:n 'Ota kantaa' sai paljon hyvää palautetta (86 toimijaa antoi palautetta, kiitoksia niistä) ja tuloksia työstetään nyt YM:ssä. Helmin valmistelu jatkuu aikataulussa.
- Paras luontotekopalkinto 2019–2020, jonka aiheena on Luontopohjaiset ratkaisut Suomessa, julkaistaan 4.3. Ministeri Mikkonen luovuttaa palkinnot voittajille.

Ympäristöministeriön ajankohtaisista puheenjohtaja kertoi:

- Ympäristöministeriö on käynnistänyt luonnon virkistyskäytön strategian laadinnan.
- CBD:n epäviralliset neuvottelut alkavat vihdoin 17.2. Ne pidetään kahdessa osassa helmi- ja maaliskuussa ja johtavat kohti Kiinassa pidettävää CBD-sopimuksen osapuolikokousta COP-15.
- Ja Ilkka Heikkinen YM muistutti, että BD ja talous -aiheessa on taidettu unohtaa TEEB, joka käsittelee samoja asioita kuin tuore raporttikin. <http://teebweb.org/amo-team/pavan-sukhdev/> Pavan Sukhdev - The Economics of Ecosystems and Biodiversity.

Sihteeri kertoi työryhmän viimeaikaiset jäsenpäivitykset:

- Leif Schulmanin siirrettyä Luomusista SYKEN pääjohtajaksi, varsinaiseksi jäseneksi on nimetty Aino Juslén ja varajäseneksi Kari Lahti.
- Jukka-Pekka Jäppisen jäätyä eläkkeelle, on SYKEN varsinaiseksi jäseneksi nimetty Petri Ahlroth, varajäsenenä jatkaa Eeva Furman. Asiantuntijajäsenenä jatkaa Ari-Pekka Auvinen ja hänen varajäsen Päivi Sirkkiä.
- Aino Juslén esittäytyi. Hän toimii Luomuksen johtajana tämän vuoden. Tehtävä menee hakuun myöhemmin. Aino on ollut eläintieteen yksikön johtaja.
- Päivi Sirkkiä esittäytyi myös. Hän on tuore sykkeläinen, Biodiversiteettikeskuksessa. Hän on evoluutioekologi, tehnyt lajiseurantoja ja ollut 6 v. Luomuksessa.
- Muut nimetyt henkilöt eivät olleet läsnä kokouksessa.
- Ilkka Heikkinen YM kertoi, että tämä on hänen viimeinen BD-työryhmän kokous. Hän jää 1.3.2021 eläkkeelle, kiittää kaikkia ja sanoo hyvästi tälle joukolle. Hän toivoo, että työryhmä tekee viisaan ja tehokkaan BD-strategian ja toimintaohjelman.

5. Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen Agenda2030 -selonteossa ja Agenda2030 -tiekarttatyössä – johtava asiantuntija, Sami Pirkkala, Kestävän kehityksen pääsihteeristö, VNK

Sami Pirkkala kertoi selonteon ja tiekartan valmistelusta. Pirkkala toimii VNK:n strategisella osastolla päätehtävänään 2030 Agendan kansallinen toimeenpano.

Linkki selontekoon <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162475>

Selonteko

Lokakuussa 2020 annettiin selonteko Agenda 2030 toimeenpanosta. Valmistelutyö on tapahtunut koordinaatioverkostossa, jossa kukin vastaa omasta hallinnonalastaan ja VNK yhteensovittaa. Kaikkien eri hallinnalojen toimet vaikuttavat. Mikään ministeriö ei vastaa yksin, vaan vahva yhdessä tekeminen ja koordinaatio. VNK vastaa politiikkajohdonmukaisuudesta.

Agenda2030:n toimeenpanon päävastuu on maiden hallituksilla, mutta onnistuminen vaatii koko yhteiskunnan osallistumista. Hallitus on valmistellut selonteon, joka kertoo mitä hallitus tekee Agendan toimeenpanemiseksi. Selonteko voidaan ajatella kansallisena Agenda 2030 toimeenpanosuunnitelmana.

Ensimmäisen kerran annettu 2017 hallitukselle selontekona. Se loi dialogin, että selonteko esitellään kerran hallituskaudessa. Tulevaisuusvaliokunta seuraa ja tekee ponsia, joissa eduskunta ottaa kantaa siihen mitä se toivoo hallitukselta, ja hallitus raportoi hallituksen vuosikertomuksen yhteydessä eduskunnalle ponsien toteutumisesta. Keväällä eduskunnasta tulee kannanotto lokakuussa annettuun selontekoon.

Selonteon sisällöstä valtaosa on hallitusohjelmaan sisältyviä asioita. Selonteon lisäarvo on, että se esittelee hallituksen työtä Agenda2030:n rakenteen ja tavoitteiden kautta. Selonteko käsittelee kaikkien 17 tavoitteen osalta ne toimet, joita hallitus tekee Suomessa tavoitteiden toteutumiseksi. Mukana on myös globaali vastuu, eli millaisin toimin hallitus edistää Agendan toteutumista globaalilla tasolla.

Selonteko esittelee myös 6 politiikkaperiaatetta ja kansallisen toimeenpanon seurannan ja arvioinnin mekanismit. Vuonna 2023 tulossa on myös kansallinen arviointi, joka on viimeksi tehty 2019 ja jota hyödynnettiin hallitusohjelman valmistelussa.

Kuluvan vuoden tekemiset:

- Seurataan toimeenpanon edistymistä. Hankeikkunassa julki.
- Ministeriöiden vaikuttavuustavoitteiden kytkeminen keke-tavoitteisiin, VNK:ssa toimeenpano.

Tiekartta

Polku 2030 -arvioinnista tuli tiekartan luomisen tarve. Hallitus otti kopin ja antoi tehtäväksi keke-toimikunnalle. Keväällä aloitetaan prosessi ja valmista olisi joulukuussa 2021. Tunnistetaan murrosalueet, joissa tarve muutoksille, jotta 2030-tavoitteet saavutetaan. Niistä rakentuu tiekartta. Tehdään myös itsearviointi. Suomen raportti VNR Voluntary National Review, jossa arvioitiin 17 tavoitteen tilannetta ja tehtyä työtä. Ministeriöt tekivät itsearvion, ja kansalaisyhteiskunta/sidosryhmät tekivät oman arvioinnin. Yhteistyö eduskunnan kanssa on tärkeää.

Keskustelu

Liisa Pietola MTK: kestävä metsätaloutta voisi korostaa. Kysymys: miten maaperän biodiversiteetti otetaan huomioon?

Tarja Haaranen YM: odotetaan EU:n maaperästrategiaa.

Kysymys: Uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö = kiertotalous, olisiko asetettava tavoite luonnonvarojen käytön vähentämiselle? Puntaroitava, miten suhtautuu uusiutuvien luonnonvarojen lisäämiseen. KO. keskustelu ei ole päättynyt.

Marina Von Weissenberg: EK:n edustusta ei ole vielä kukaan mukana seurantatyöryhmässä.

Miira Riipinen Kuntaliitto: Selonteon rakenne on hyvä ja selkeä; ”SDG-tavoitteilla kiikaroitu hallitusohjelma”. Hallitusten tekemisten kirjaaminen hyvä, mutta tarvitaan koko yhteiskunta mukaan. Kuntien kokonaisrooli näkyy aika vähän. Resurssointi! Ensimmäistä kertaa suunnattu kunnille resursseja. YM tukee kuntia uudella kaupunkistrategialla.

Sami Pirkkala sanoo, että toteutumisarviointia on tehty käyttäen YK:ssa sovittuja indikaattoreita. Seurantaindikaattoreita on 224, joilla seurataan toteutumista. Tieto kerätään kansallisesti ja YK kokoaa yhteen. Globaali-indikaattoreista vastaa Tilastokeskus. Kansainvälinen vertailuraportti on SDSN, jossa kaikkien maiden vertailu. Myös EU-maiden vertailu on valmistunut. Pohjoismaat ovat kärjessä. Suomi ensimmäisenä. Polku 2030 -arviointi meni osittain maaliin.

Päivi Lundvall SLL: kuinka hyvin voidaan välittää tietoa ylivaalikautisista asioista.

Pirkkala vastaa: 2023 tehdään arviointi, jonka tietoja voidaan syöttää hallitusohjelmaan, myös niille puolueille, jotka nyt eivät ole hallituksessa.

Iikka Heikkinen YM: BD ja talous -aiheessa on taidettu unohtaa TEEB, joka käsittelee samoja asioita kuin tuore raporttikin. Hyvä on tuki toistaa asian tärkeyttä: <http://teebweb.org/amo-team/pavan-sukhdev/> Pavan Sukhdev - The Economics of Ecosystems and Biodiversity

6. Luonnon monimuotoisuuden ja rahoitus – neuvotteleva virkamies Armi Liinamaa, VM

Armi Liinamaa on VM:n budjettiosastolta ja hänellä on YM:n hallinnonalaa koskevista asioista seurantavastuu. Esityksessä on suuntaa antavia lukuja (katso esitys).

YM:n ja MMM:n rahoitukset, painotus YM-hallinnonalalla. Tarkastellaan tämän hallituksen lisärahoitusta 2020–2023 luonnon monimuotoisuudelle.

YM: Pysyvät määrärahalisäykset ja määräraikaiset ns. tulevaisuusinvestoinnit, ml. vuoden 2020 lisätalousarviot (esim. elvytys). Rahoitus on siksi etupainotteista. Toimintamenoissa on selvitys- ja tutkimusrahoitusta sekä tietojärjestelmien rahoitusta, sekä Helmirahoitusta ja henkilöstöresurssien lisäystä. Myös MMM:n rahoitus on etupainotteista.

Hallitusohjelmassa on kirjaus luonnon monimuotoisuudelle määrärahojen lisäyksestä noin 100 miljoonaa eurolla vuositasolla, joka ei etupainotteisuudesta johtuen jakaudu tasaisesti vuosille 2020–2023. Keskimäärin se näyttäisi kuitenkin jo tehdyillä päätöksillä toteutuvan. Katso esityksestä vertaus lisäyksistä aikaisempiin.

Keskustelu

Liisa Pietola MTK: tärkeää, että rahoituksen vaikuttavuus on suurta, samoin vapaaehtoisuuden mahdollisuus.

Ari-Pekka Auvinen SYKE näytti kaaviot, jotka oli koonnut Must Read -verkkojulkaisun Tilastoherätys-sarjaan. Kaavioissa kuvataan YM:n hallinnonalan sekä biodiversiteetin rahoitusta vv. 2011–2021. Tarja Haaranen YM: Helmi- ja vesiensuojeluohjelmat YM:ssä meneillään ja niiden seuranta on tärkeää nyt.

Päivi Lundvall SLL: on voitava sitoa tavoitteita lainsäädäntöön, jotta ei heilu liikaa eivätkä pitkän ajan tavoitteet poistu.

Armi Liinamaa VM vastaa: vaaleilla valittava hallitus valitsee omat painopisteensä ja sen pitää voida säilyttää ohjausvaltansa. Valtio oli velkaantunut silloin, kun rahoitukseen tuli pudotusta.

Miira Riipinen Kuntaliitto kysyy miten VM reagoi Dasguptan raporttiin?

Armi Liinamaa vastaa, että raporttiin perehdytään parhaillaan VM:ssä, eikä osaa sanoa vielä, miten VM reagoi.

7. Kehityspolitiikka ja biodiversiteetti. Julkaisun esittely: ”Luonnon monimuotoisuus kestävän kehityksen mahdollistajana – miksi biodiversiteetin turvaaminen on tärkeää myös Suomen kehityspolitiikassa?” – toimitusjohtaja Jaana Vormisto, FIANT Consulting Oy & KPT:n pääsihteeri Marikki Stocchetti

Marikki Stocchetti kertoi, miksi julkaisua on valmisteltu ja mikä se on. Julkaisussa käsitellään sitä, miksi biodiversiteetin turvaaminen on tärkeää Suomen kehityspolitiikassa. Työn alla on julkaisu-tilologia, joka on aloitettu luonnon monimuotoisuusteemalla ja se jatkuu ruokaturvalla ja ilmastoteemalla.

Jaana Vormisto jatkoi kertomalla julkaisun sisällöstä. Sen taustalla on biodiversiteettiin liittyvät sopimukset ja Agenda 2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen. Britannian VM:n tilaamaan Dasguptan raportti tuli vasta tämän julkaisun jälkeen.

Julkaisu koostuu tiivistelmästä ja neljästä pääluvusta (katso esitys)

1. Mitä on luonnon monimuotoisuus ja miksi se on tärkeää
2. Miksi luonnon monimuotoisuus on ajankohtainen ja tärkeä asia myös kehitysyhteistyössä ja kehityspolitiikassa
3. Miten luonnon monimuotoisuus huomioidaan Suomen kehitysyhteistyössä ja –politiikassa
4. Ratkaisuja
  - Olemassa olevien politiikkojen ja säädösten tehokkaampi toimeenpano
  - Järjestelmätason muutokset, esim. kulutuksen ja jätteiden vähentäminen, ruokajärjestelmien uudistaminen, tasapainoisen väestökehityksen edistäminen, globaalin talousjärjestelmän uudistaminen
  - Luontopohjaisten ratkaisujen käyttö, maankäyttöön perustuvat ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämistoimet
  - Suojelualueiden ylläpito ja niiden lisääminen
  - Elinympäristöjen ennallistaminen

ja Suosituksia

- Luonnon monimuotoisuus on nostettava yhdeksi Suomen keskeisistä teemoista kansainvälisessä vaikuttamistyössä kuten esimerkiksi Suomen korostamat naisten ja tyttöjen sekä vammaisten ihmisten oikeudet. Suomen tulee myös tukea kehittyviä maita biodiversiteettiä koskevien sopimusten toimeenpanossa.

- Luonnon monimuotoisuus ja ympäristön suojelu sisällytetään seuraavaan kehityspolitiikan ylivaalikautisia periaatteita linjaavaan selontekoon sekä kehityspolitiikan läpileikkaavana tavoitteena että neljännen kehityspoliittisen painopistealueen keskeisenä teimana.
- Biodiversiteetin suojelu ja kestävä käyttö linkittyvät moniin kestävän kehityksen tavoitteisiin, kuten tasapainoiseen väestökehitykseen, ruokaturvaan, köyhyyden vähentämiseen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Suomen tulee edistää kansainvälisessä vaikuttamistyössään näiden yhteyksien tunnistamista, koska biodiversiteetin suojelu ja terveet ja hyvinvoivat ekosysteemit myös edesauttavat ruokaturvan saavuttamista ja köyhyyden vähentämistä sekä hillitsevät ilmastonmuutosta että auttavat siihen sopeutumista.
- Suomen tulee nostaa suoraa rahoitusta ympäristösektorille ja monimuotoisuuden suojeluun eri rahoitusinstrumenteissa sekä huomioida Suomen kaikessa kehitys- ja ilmatorahoituksessa vaikutukset luonnon monimuotoisuudelle.

<https://www.kehityspoliittinentoimikunta.fi/julkaisut-ja-materiaalit/luonnon-monimuotoisuus-kestavn-kehityksen-mahdollistajana-miksi-biodiversiteetin-turvaaminen-on-tarkeaa-myos-suomen-kehityspolitiikassa> Julkaisu on myös käännetty englanniksi ja ruotsiksi, löytyy KPT:n sivuilta www.kehityspoliittinentoimikunta.fi

Keskustelu

Eduskuntavaikuttaminen on tärkeää, sanoi Stocchetti, kun von Weissenberg pahoitteli sitä, ettei tässä työryhmässä ole edustajaa eduskunnasta.

Mähönen, MMM. joka on KPT:n jäsen ja seurannut työtä, totesi, että on hyvä, kun luonnonkirjo on noussut esille ja nyt on tehty tämä julkaisu. Esille on tullut, että luonnon monimuotoisuus on vielä vienas. Luontokato ei ole lyönyt läpi niin kuin ilmastonmuutos.

8. BD-strategian ja toimintaohjelman valmistelu – erityisasiantuntija Olli Ojala, YM

Olli Ojalan BD-strategian valmistelun asiakirjat lähetettiin jäsenille 9.2.2021 (YM:n muistio ja liite). Ojala kävi läpi esityksensä, jossa esitellään tavoitteet ja joka perustelee alatyöryhmiin jakautumisehdotusta (lähetetty jäsenille).

Strategian laadinnan taustana on a) Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelma, b) CBD COP-15 neuvottelut, c) EU:n BD-strategia, d) Kansallisen bd-strategian ja toimintaohjelman loppuarvio, jonka tavoitteena on ekologinen siirtymä (transformative change), jossa luonnon monimuotoisuuden painoarvo kasvaa poikkileikkaavasti kaikilla hallinnonaloilla, e) IPBES Global Assessment, jossa puututaan monimuotoisuuden vähenemisen juurisyihin.

Tulevan toimintaohjelman teemat on jaettu pienempiin alatavoitteisiin juurisyiden mukaan.

Ehdotus alatyöryhmiksi

- Lajien ja luontotyyppien monimuotoisuus
- Ekologisen siirtymän kulttuuri, asenteet ja tietopohja
- Luonnon huomioiva talous
- Instituutiot ja ohjaus
- Saamelaiskulttuuri ja luonnon monimuotoisuus

Työ alkaa edellisen toimintaohjelmakauden toimenpiteiden arvioinnin läpikäynnillä, esitettyjen toimenpidetarpeiden tarkastelulla sekä toimintaohjelman alatavoitteiden luonnostelulla.

KV-biodiversiteettiasiat käsitellään BD-seurantatyöryhmässä

Työtä ohjaa BD-seurantatyöryhmä.

Toimenpidetarpeiden ja tarkempien ehdotusten jakautuminen teemoihin. Katso esitys ja lähetetty Excel-liite.

Seuraavat askelet: YM lähettää nimeämispyyntöt ja asettaa alatyöryhmät, joiden työ alkaa maaliskuussa 2021. Biodiversiteettiareena -työpajasarja alkaa 17.2.2021. Aalto yliopisto järjestää.

Keskustelu

Päivi Lundvall, SLL: kansalaisyhteiskunnan sitouttaminen. Keskenjäämisen syy oli resurssipula edellisen toteutuksessa.

Antti Otsamo, MH: Aallon työpajasarja ”Murrosareena”: mikä on ja ketä osallistuu?

Armi Liinamaa, VM: Luonnon huomioiva talous -osio. Oli ehkä epälooginen versus muualla talouteen liittyvät asiat. Miten organisoidaan, eli miten yhteensovitetään alatyöryhmien työ?

Johanna Niemivuo-Lahti, MMM: kokonaiskestävyyssnäkemys hyvä. Suojelualueiden ulkopuoliset alueet hyvä mukaan. Resurssit toimenpiteiden toteuttamiseksi tärkeää.

Liisa Pietola, MTK: paljon töitä, jaettua Excel-taulukkoa olisi voinut avata.

Miira Riipinen, Kuntaliitto: jäsenystä ja järjestäytyminen, niitä kaivannut, mikä on BD-seurantatyöryhmän rooli, resurssit tärkeitä toteutukseen eri toimijoille. Tavoitteita ei saa olla liikaa.

Olli Ojala, YM: Resurssikysymys hyvin tärkeä. Seurantatyöryhmän rooli on pitää valmistelukokouksissa kasassa. Alatyöryhmien työ esitellään tässä ryhmässä ja strategia ja toimintaohjelma muodostuvat tässä työryhmässä. ”Murrosareenassa” sovitaan yhteisesti tavoitteet 2030 asti, tehdään ’back casting’ miten on päästy tavoitteeseen ja palataan alkuun, mitä askelia pitää ottaa ja missä järjestyksessä, jotta tavoitteeseen päästään. 4 murrosareenatyöpajaa, 30 asiantuntijaa. Työryhmälle kerrotaan tuloksista.

Puheenjohtaja päätti, että seuraava työryhmän kokous aloitetaan tällä aiheella.

9. Muut asiat

- Esille ei tullut muita asioita.

10. Seuraavat kokoukset

ke 10.3. klo 13–15

ke 14.4. klo 13–15

ke 19.5. klo 13–15

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Tarja Haaranen päätti kokouksen kello 15.00.

Puheenjohtaja Tarja Haaranen, ympäristöministeriö

Sihteeri Marja Pylvänäinen, Suomen ympäristökeskus

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.